

KADAKAS

Asutatud novembris 1995

Detsember 2012

Koolist „lahedale koolipäevale“

20. novembril toimus rahvusooperis „Estonia“ üheksas noortekonverents „Lahe koolipäev“, kuhu saabus 700 koolinoort. See oli hea võimalus, et muuta argipäevast koolirütm. Tavapärase koolitee asemel tuli suund võtta pealinna, kus leidis aset kõige lähedam ja huvitavam koolipäev üle Eesti. Tänavune konverents keskendus AJALE. Äratuskell tõi kuuldavale kõrvulukustava heli varahommikul kell 04.30. Aeg ärgata, sest peagi tuli istuda bussi, mis suundus Tallinnasse. Sarnane päevarütm oli ka Liisi Rajamäel ja Laura Kuleminal, kes osalesid samuti „Lahedal koolipäeval.“ Eribuss jõudis Tallinna 09.15. Bussist väljudes ootas meid ees punane vaip, mida mööda sammusime Estonia fuajeesse. Suundusime teisele korrusele, kus toimus kätlemine „Hea eeskju“ patrooni ja Riigikogu esimehe Ene Ergmaga ning programmijuhi Märt Treieriga. Peale vajalikke toiminguid võis alata aasta kõige lähedam koolipäev.

Ohtralt mõtteainet pakkusid kuulajatele Märt Treier- saatejuht, ajakirjanik ja „Laheda koolipäeva“ programmijuht; Mart Sander- multitalent, saatejuht ja kunstiarvustaja; Tõnis Mägi- laulja ja eestluse süitaja; Andy Valvur- väliseestlane, raadiosaatejuht ja stand up comedy mees; Allar Jõks- lastesõbralikuma ühiskonnategelase tiitliga pärjatud advokaat ja endine õiguskantsler; Karin Sepp- loomakasvataja, põllupidaja ja maakohtade armastaja ning Risto Joost- noor ja maailmanäinud dirigent.

Nagu näha on tegemist väga erinevate inimestega, kuid kõiki neid seob elurõõm ja teotaheme midagi korda saata. Meie ees seisid inimesed, kellele ei piisa 24 tunnist ööpäevas. Seetõttu kasutavad nad igat sekundit, minutit ja tundi, et teha seda, mis pakub neile elus kõige rohkem rõõmu.

Elus tuleb teha otsuseid ja ühe otsuse pidin vastu võtma ka loo kirjutamise ajal. Nimelt ei saa ma teieni tuua kõike seda, mis minuni sel päeval jõudis, sest rääkida oleks palju ja selle seletamatu positiivse emotsiooni mõjul võiksin kirjutada kas või terve raamatu.

Estonia lava vallutas Andy Valvur, keda võib pidada maailmarändurist naerutajaks. Ta vallutas lava ja publiku hetkega. Esinemise jooksul sai rohkesti naerda. Andy sündis ja kasvas San Franciscos. Hoolimata elukohast hoiavad Andy vanemad eestlust au sees. Andy kui väliseestlaste laps ei pääsenud eesti kultuurist. Vanemad nõudsid kategooriliselt, et Andy õpiks eesti keelt. Kui Andy oli väike, siis tuli söögilauas küsida toitu eesti keeles- olgu selleks, siis kartulipuder, hapukapsas. Kui eesti keeles küsida ei osanud, siis süüa ei saanud. Andy ütles, et tal tuli eesti keel selgeks õppida, sest ilma selleta oleks teda ees oodanud näljasurm. „Maailma raskemateks keelteks on jaapani, india ja eesti keel. Nüüd ma saan aru, miks venelased Eestist ära kolivad.“ Andy on teinud oma elus mitmeid valikuid, millega tema vanemad pole nõus olnud. Ta on koomik. Otsus vanematele vastu hakata ei tule kellegi jaoks lihtsalt. Ei taheta oma suhteid vanematega rikkuda, kuid tuleb siiski arvestada seda, mida sa ise kõige rohkem elus tahad. Samamoodi talitas ka Andy. Ta on koomik ja ajakirjanik. Raamatusoovitus noortele: „Ma ei oska soovitada ühte ainsat raamatut, sest olen lugenud nii mitmeid, aga ma saan soovitada raamatute lugemist. Et olla võimeline maailmast aru saama, loe raamatuid, loe ajaloo kohta, loe elulugusid. Loe mitte-ilukirjanduslikke raamatuid, et aru saada, kuidas inimesed on üle saanud ebaõnnest. Kõik kogevad elus raskusi, peavad neid ületama. Loe näiteid sellest, kuidas teised inimesed on raskuseid ületanud. Lugemine on kõige suurem kingitus, mille Sa oma mõistusele anda saad.“

Jaanus Rohumaa on teatrilavastaja ja näitleja. Tema esinemise jooksul oli võimatu oma mõtteid mõlgutada, sest ta pani kaasa mõtlema. Ta jagas meiega elutõdesid, mida igal sammul ei pruugigi märgata. Inimese evolutsioon on olnud väga pikk. Kuid Jaanus Rohumaa leidis, et eestlane jääb homo habilise ja homo sapiensi vahele, st oleme kõngus ja kõnnime pea maas. Kui hakata

mõtlemale üldisele tänapäevale, siis ega ta ei eksigi. Samuti jagas ta soovitusi noortele, mida peaks esinemise ajal silmas pidama. Samuti ärgitas ta noori ise mõtlema ja tegutsema. „Kõndige sirge seljaga ja pea püsti, kuid mitte väga püsti.“

Karin Sepp saabus Estoniasse murutraktori, vasika, mehe, kahe tütre ja küpsetistega. Pean tunnistama, et iga päev ei kohta inimest, kes oleks nii elurõõmus nagu Karin Sepp. Ta on erakordne inimene, kes jõuab teha kõike. Ta võib hommikul kell viis ärgata, et minna lauta, kuid peagi lülitub ärilainele ning õhtusööki valmistades mõtleb välja uusi maailmavallutusi, kuid hilistel ööundidel realiseerib neid, kirjutades projekte. Kuid kõige selle kõrvalt jääb tal aega, et veeta aega oma kõige armsamate inimestega maailmas. Teda saadavad kaks põhimõtet: „Sihi kuud, siis maandud alati tähtede sekka.“ ja „Nutt ei aita eluvalu võita.“

Märt Treier avaldas Tõnis Mäele kauaegse plaani, mis tal oli olnud. Tal oli plaan kutsuda Tõnis Mägi esinema siis, kui oleks koos palju noori. Nüüd oli see aeg käes. Tõnis Mägi seisid meie ees. Kõige huvitavam on see, et öelda on palju, aga rasked on seda sõnadesse panna. Ta esitas publiku soovil kaks laulu „Jäljed“ ja „Aeg on lahkuda.“ Lood, mis ta meile esitas, töid kananaha ihule. See on midagi sellist, mida ei saa kirjeldada. Usun, et sellega nõustuvad kõik, kes on osalenud laulupeol või kontserdil, kus astus ülesse ka Tõnis Mägi. Küsimusele, mida Sa veel oma elus saavutada tahad, vastas ta: „Mina püüan lihtsalt kulgeda. Vaid nii komistab inimene mõne senitudmatu taime otsa...“

Laheda Koolipäeva raames toimus „Hea eeskju 2012“ valimine. Tänavu esitati kokku 55 kandidaati. Hea Eeskju tiitli pälvis Jakob Rosin, kes sündis pimedana. Ta õpib Vanalinna Hariduskollegiumi 11.klassis. Jakob Rosin lõi pimedatele ja halvasti nägevaltele noortele skaudirühma. Samuti on tema eesvestmisel loodud projekt „Pane oma meeled proovile!“ kus ta kirjeldab, kuidas saab tänapäeva maailmas hakkama noor, kellel puudub nägemismeel. Tema huvialadeks on klaverimäng, ujumine, kirjutamine ja luuletamine.

Minu kummardus Jakob Rosinale, kes on meie kõigi eeskju ja kellelt peaksime nii mõndagi õppima!

Noored kasutage aega, mis on Teile antud, ärge raisake seda, vaid kasutage igat hetke, sest kunagi ei tea, millal on viimane aeg seda kasutada. Samuti tehke seda, mida ise kõige rohkem tahate, mitte seda mida naaber tahab.

Esimene Viljandimaa noormeeste tervisefoorum

21.09.2012 kogunes Viljandi Spordikeskusesse 380 noormeest vanuses 15- 19, et osaleda esimesel Viljandimaa noormeeste tervisefoorumil.

Esimene Viljandimaa noormeeste tervisefoorum viidi läbi projekti „Mehed liikuma“ raames, mille eesmärgiks on parandada noorte meeste tervise- ja liikumisteadlikkust ning aidata kaasa jätkusuutliku ühiskonna arengule. Ürituse avas Viljandi Maavanem Lembit Kruuse, kellel oli hea meel, et üritusest olid osa saama tulnud väga paljud noormehed. Lembit Kruuse tõdes, et mehed saavad vaid ise omatervise eest hoolt kanda.

Eesti noormeeste tervis aastal 2012

Peale põgusat sissejuhatust algas päevaprogramm ja sõna sai dr Kristo Ausmees, kes on MediTA kliiniku meestearst. Tema sõnul on Eesti tervisenäitajad head, kuid on probleeme, millega tuleb kiiresti tegeleda. Põhiprobleem on Eesti meeste madal keskmine eluiga. Eestis on see näitaja 71.2, Soomes aga 73-74 eluaastat. Järgmine probleem on nende seast kõige tõsisem - alkoholi liigtarvitamine noormeeste ja tütarlaste seas. Kolmas probleem on inimeste passiivsus. Inimesed liiguvad vähe ja nende toimumisharjumised on väärad. Keskmiselt liigub inimene päevas kokku 21 minutit, samas söömisele kulutab ta 47 minutit. 56% täisealistest meestest on ülekaalus ja vaid 1/3 meestest tegeleb regulaarselt tervisespordiga. Rahvusvaheliste uuringute alusel on Eesti noormeeste viljakus Põhjala, Baltikumi ja EL raames esikohal.

Kuhu Te kiirustate?

Alvar Pähkel käsitles teemat, millest me kuuleme pea iga päev meediakanalite vahendusel: alkoholi liigtarvitamisest põhjustatud liiklusrumad. Auditoriumini jõudsid pildid liiklusõnnetustest, mis on toimunud Viljandi maakonnas. Kõik ohvrid olid sama vanad, kui auditoriumis viibijad. Tihtipeale arvatakse, et surmaga lõppevad liiklusõnnetused juhtuvad suurelt sõidukiirustel, kuid nii see pole. Kiirustamine võib maksta elu ka väikesel sõidukiirusel. Alvar Pähkil oli selle kohta tuua üks konkreetne juhtum. Autojuht sõitis väikesel kiirusel, kuid sattus kiillasjälle ja sõitis vastu puud. Auto kahjustused polnud suured, kuid see õnnetus lõppes inimese hukkimisega. Õnnetuse tagajärjel oli inimese pea teistest kehaosadest eraldi ja tema kolp oli täiesti paljas. Alvar Pähkel manitses kõiki kandma kiivrit ja helkurit, sest mõlemad võivad päästa inimese elu. „Kiiver ei ole politsei jaoks, vaid sinu pea jaoks.“ Ettekande lõpus julgustas ta kõiki noori: „Ärge laske oma purjus sõpru rooli, võtke neilt võtmed ära. Piisava julguse korral helistage politseisse, kui te ise hakkama ei saa. Hiljem võib sõber sind hoopiski tänada.“

Ajateenistus on üks suur võimalus

Eesti Kaitseväge Värbamiskeskuse peaspetsialist Ott Tuuling tõdes, tihti leitakse, et ajateenistus on üks suur kohustus, kuid nii see tegelikult pole. Tegelikult on ajateenistus hoopis üks suur võimalus. Ajateenistus annab suurepärase juhtimiskogemuse, võimaluse parandada oma

sportlikku vormi; sealt leiab uusi sõpru, suureneb meeskonnatöö valmidus ja kaasneb ka kõrge ühiskondlik staatus. „Ajateenistus pole vaja karta.“ Omast kogemusest kinnitab ta, et sõjaväes mingit kiusamist pole ja kõik saavad omavahel hästi läbi ja on üksteise eest väljas. Samuti tutvustas ta edasiõppimisvõimalust Kõrgemas Sõjakoolis. Ta soovitas seda käsitleda kui ühte valikut oma elus.

Elu vs sport

Väikese viivitusega jõudis Viljandisse triatleet Ain-Alar Juhanson, kes ei olnud kohale tulnud üksi, vaid tütre Noraga. Tema teekond spordini pole olnud lihtsate killast. Tee spordini leidis ta viieaastasena, mil ta hakkas tegelema suusatamisega. Suurteks eeskujudeks on olnud vend Indrek ja Andrus Veerpalu. Kümneaastaselt hakkas ta õppima Otepää Suusakoolis. Unistuste elluviimiseks tegi ta kõvasti tööd. Kuid tema unistused ja lootused purunesid tuhandeteks kildudeks 28.09.1994. Juhanson oli teel suurvõistlusele „SPALT“, kuhu pidi jõudma koos sõpradega, kes olid samuti teel võistlustele. Sel saatuslikul päeval läks põhja parvlaev „ESTONIA.“ Ka tema oli üks reisija. Elusalt pääses 138 inimest. Pärast traagilist õnnetust langes ta viinakuradi küüsi. Kaks aastat hiljem hukkus tema ema tööõnnetuse läbi. Ka oma ema matustel ei saanud ta aru, mis toimub. Ta oli langenud sügavasse auku, millest välja tulla oli väga raske. Ta mõistis, et enam ei saa nii edasi minna. Talle oli antud teine võimalus ja ta otsustas seda kasutada. Ta astus sõjaväkke, kus tutvustas treener Jüri Käeniga. Tal oli kindel soov tagasi spordi juurde tulla. Järgnevat teekonda iseloomustab kolm sõna: töö, sport ja magamine. Oma suure tahtejõu abil suutis ta sellest mustast august ja viinakuradi käest pääseda. Alates 2010. aastatst ei tegele ta enam professionaalse spordiga. Tema eesmärk on tuua inimesed spordini.

Terved mehed on toredad!

Kertu Jukkum tunnistas, et oli koolis kehalise kasvatuse õpetajate õudusunenägu. Võib öelda, et ta oli isegi spordivihkaja. Spordini jõudis ta tänu Ain-Alar Juhansonile, kes kutsus teda osalema „Tri Star“ triatlonil. Arstid ütlesid, et tal pole eeldusi ja vormi. Ka vanemad pidasid tütre plaani üsna ebareaalseteks ja arvasid, et tüdruk teeb halba nalja. Kertu mõtles aga kõike tõsielt. Nüüdseks on ta läbinud mitmed maratonid. Kiire elutempo kõrvalt leiab ta aega, et tegeleda ka spordiga. „Sport on hea pingemaandaja, kui kopp on ees.“ Lõpetuseks vastas ta küsimusele: „Millised poisid meeldivad tüdrukutele?“ Kertu Jukkumi vastus oli küsimusele järgmine: „Vormis, tervislikud, intelligentsed ja sellised, kes austavad teisi enda ümber.“

Särgi alla tuleb tervist koguda

Kõigile tuntud kirjanik arvab, et põhiline probleem noorte seas on see, et nad liiguvad väga vähe. Noored istuvad meelsamini televiisori või arvuti ees. Vähe on neid, kes tegelevad aktiivselt tervisespordiga. Contra õppis Antsla Keskkoolis. Contra tunnistas: „Sel ajal ei olnud keskkoolid populaarsed, vähemalt mitte Antsla Keskkool.“ Contra hiigelaeg oli sõjaväes, kus ta

jooksimise teistele alla ei jäänud. Nüüdseks on jooksmine saanud tema jaoks elustiilik. Contra on osalenud mitmel maratonidel, mis on aset leidnud nii Eestimaa kui ka välismaa pinnal.

Tagasivaade noorusaega

Esimesele tervisefoorumile pani punkti Tarmo Leinatamm, kes jagas oma elukogemusi auditoriumiga. Tarmo hakkas suitsetama 16-aastaselt ja päevas kulus tal kaks pakki sigarette. „Suitsetasin nagu hobune.“ Noorusaeg jätkus alkoholi ja sigarettide saatel. Ühel kontsertrtuuril seisus tema süda, õnneks suudeti ta elu päästa tänu kiirele tegevusele. Ka see polnud põhjus, miks endistest pahedest lahti öelda. Elu läks endistviisi edasi - joomine, suitsetamine ja öised eluviisid. Tema elus toimus suur muutus 39-aastaselt. 4. detsembril oli ta oma tööpostil, kuid tööd segasid valud rinnus. Õhtul kodus polnud valud rinnus järele jäänud. Abikaasa kutsus talle kiirabi. Selgus, et tal oli infarkt. Kaks nädalat hiljem vahetati tal kuus veresoont, sest muud võimalust enam polnud. Ees ootas kas elu või surm. Alles see pani teda mõtlema. Ta lõpetas suitsetamise ja alkoholi tarvitamise. Tarmo tõdes, et kui muutused poleks toimunud, siis ta ei seisaks siin meie ees ja ei jagaks seda kõike meiega. Ta oleks peaaegu oma elu kaotanud. „Kõik seda oma pillava eluviisi tõttu.“ Tuleb teha seda, mida arstid ütlevad ja seda viivitamatult, mitte nagu tema. „Eesti mehed käituvad oma tervisega uhkelt ja ülbel.“ Kuid oma tervisega ei tohiks nii käituda.

Tarmo tegeleb mitmete spordialadega, mis tema süda lubab teha. Tal on hea meel, et on olemas selline projekt nagu „Mehed liikuma.“ Tarmo ütles, et meestel on kaks süda - üks ülevalpool ja teine allpool vööd. Tarmo kutsus kõiki noormehi oma isasid arsti juurde viima. „Vanusest tulenevaid riske tuleb ennetada, mitte oodata, kui need juba tekkinud on. Hiljem on isad teile igavesti tänulikud.“ Tarmo kutsus kõiki inimesi oma tervise eest hoolt kandma. „Usaldage Eesti arste!“

Päev lõppes tervisliku lõunaga Viljandi Spordikeskuses. Esimene noormeeste tervisefoorum oli väga huvitav ja mõtlemapanev. Loodan, et kõik osalejad said kogemuse võrra rikkamaks. Tervisefoorumil korraldajateks on projekt „Mehed liikuma“ ja Viljandi Maavalitsus. Koostööpartneriteks Viljandi spordihoone, ALeCoq, Maanteeamet, Kaitsepolitsei- ja Piirivalveamet ja Kaitseressursside Amet.

Lisainfo:

www.mehedliikuma.ee

www.facebook.com/mehedliikuma

www.medita.ee

Mario Kekišev

Abja Gümnaasiumi õpilane läheb aastaks välismaale õppima

Olen 16-aastane 10. klassi õpilane Marlen Lees ja olen otsustanud minna vahetusõpilaseks Uus-Meremaale / Austraaliasse 2013/14 õppeaastaks. Mõlemas riigis õnnestub mul veeta viis kuud, kus ma käin keskkoolis ning elan täitsa tavalises vahetuspererkonnas.

Mõte hakata vahetusõpilaseks tuli tegelikult juba kolm aastat tagasi, mil ma läksin 7. klassi. See oli oktoobrikuu algul, kui märkasid Halliste Põhikooli seinal värvilist plakati, kus yfu-kad lubasid tulla õpilasvahetusest rääkima. Nimelt on Yfu Eesti just see organisatsioon Eestis, millega on võimalik 15-18-aastaselt noorel minna ligi 40 erinevasse riiki vahetusõpilaseks. Ka endine Abja Gümnaasiumi õpilane Aivar Jaanus on hetkel vahetusõpilane USA-s.

Pärast esimest infotundi oli übermõtlemine juba võimatu. Kaks aastat tagasi tegin otsuse minna vahetusõpilaseks Saksamaale. See mõte oli mul peas kuni selle aasta augustini, mil ma päevapealt ümber mõtlesin, sest inglise keel on vaja selgeks saada ning ma tahan võimalikult kaugele minna.

Nüüd on ees veel üks ja ainuke suur takistus. See on vahetusaasta raha kokkusaamine, sest see on tõesti väga-väga suur summa. Minnes Euroopa riiki, on võimalik taotleda ka stipendiumi, kuid kuna minu vahetusmaa asub Euroopast väljaspool, ei ole stipendiumi saamine võimalik. Nagu enamus vahetusõpilasi, nii ka mina olen otsustanud leida sponsoreid. Kui teil tekis mingeid küsimusi, siis võite julgesti minu käest küsida või uurida Yfu kodulehte: www.yfu.ee

Marlen Lees, 10. klass

Intervjuu õp. Siiri Meidlaga

Emakeel kui tähtis õppeaine

Missugused on kõige suuremad mured seoses lõpuklassi klassijuhatamisega?

Muresid on palju: õpilaste sagedased puudumised ja hilinemised, kohati õpimotivatsiooni ja kohustunde puudumine, järelevastamisele mitteilmumine. Ka riieksamite õige valik ja nende positiivne sooritamine. Kooli jõulupeo õnnestumine.

Millised on suurimad rõõmud klassijuhatamisel?

Positiivsust lisavad kooliellu kordaminekud õppimises ja huvitegevuses. Kui abiturient õpib hästi ja käitub väarikalt, teeb see mu meele heaks.

Millisena kirjeldaksite oma 12.b klassi?

Enesekindlad, elurõõmsad, spordilembesed, õppimises võimekad, väga jutukad.

Mida sooviksite praegustele abiturientidele edaspidiseks?

Soovin, et nad kõik lõpetaksid gümnaasiumi ja leiaksid elus oma koha.

Kas nõustute väitega, et tänapäeval on lihtsam olla õpetaja kui õpilane? Miks Te nii arvate?

Ma ei ole selle väitega nõus. Paar viimast aastat tunnen, et eesti keele õpetaja töö on läinud veelligi raskemaks, õpilaselt ja õpetajalt nõutakse väga palju, koole pingereastatakse. Headel koolitustel osalemine aitab õpetajat tema töös. Õpetaja õpib nagu õpilane. Kõik õpilased ei saa gümnaasiumis hakkama.

Mida mäletate oma kooli lõpetamisest?

Kooliajal olin tagasihoidlik, ent väga kohusetundlik õpilane. Käisin korralikult koolis. Juba siis pabistasin, kui koolitöös jäi midagi tegemata. Lõpuksamite aeg oli pingeline. Raskusi tekitas matemaatikas teoreemide tõestamine. Samas hindan õpetajas ka inimlikkust.

Tulevikus tahtsin õppida humanitaaralal.

Mis on tänapäeva ja Teie põlvkonna noorte suurimad erinevused?

Minu ajal austati õpetajat enam, tema ees oli aukartus. Materiaalsele poolele ei pööratud nii palju tähelepanu.

Mida arvate uuest eesti keele eksamisüsteemist?

Eks igaal ajal on hea ja halb külg. Uuega harjumine võtab alati aega. Uus eesti keele eksamivorm aitab nõrgemat õpilast, samas piirab heade kirjutajate loominguilust.

Milline on Abja Gümnaasiumi õpilaste eesti õigekeele oskus Teie arvates?

Eesti õigekeele oskus võiks parem olla. Seda näitab ka riieksamite statistika. Ortograafia eest saavad õpilased kõige vähem punkte. Just noormeeste õigekirjaoskus on kehv. Samas on igas klassis väga hea keelevaistuga õpilasi.

Küsitles Sandra Saar XII b

Minu tunnid hariduse edasiandjana

Õpetajate päev toimus üle-eestiliselt reedesel päeval, 5.oktoobril. Traditsiooni järgides kehastasid Abjas õpetajaid abiturendid ning õpetajad saadeti seekord kätt harjutama loometöodes. Pärast kogunemist tuli kõigil suunduda klassidesse ning meie katsumused õpetajatena võisid alata. Mina kehastasin Reine Rauaga ajaloo ja ühiskonna õpetajat Christi Lõhmust. Andsime tunde 5., 8. ja 9. klassile, kes kõik pidasid end üllatavalt hästi üleval ning olid väga töökad. Kuna meil seis kolmes tunnis käitumisega probleeme ei olnud, jäi meil omal nahal tundmata õpetajaks olemise raskeim pool. Tunnid aga olid lühendatud 35 minutile ja toimus ka ainult 4 tundi. Tundides me midagi keerulist ette ei võtnud ja tunnitöök oli kõigil klassidel oma sugupuu joonistamine. Tööd korjasime pärast kokku ja jätsime õigele õpetajale hinnata. Neljas ja seega viimane tund oli meil Reinega vaba. Selle tunni arvelt sain ka teistes

tundides käia ning kolleegide tööd jälgida. Leian, et kõik said oma tööga hästi hakkama ja suuremaid probleeme meil ei tekkinud. Loomulikult leidis ka neid noori, kes arvasid, et see päev oleks õige oma „vaimukuse ja leidlikkusega“ esinema hakata.

Päev lõpetati kauni aktusega kuhu, olid kutsutud ka Abja kooli endised õpetajad. Pärast esinemist tänati meie tõsiselt tublisid praeguseid ja endiseid õpetajaid ning direktor Mario pidas maha hea ja mõtlemapaneva kõne. See päev peaks meid panema oma õpetajaid rohkem austama, sest nende hakkama saamine ja püüdlikkus on imetlusväärne. Õpetajate päevast jäi mulle hea mälestus ning kasulik kogemus kogu eluks.

Mirell Põllumäe XII b

Hoolekogu: mis või kes?

Nagu igaski teises koolis, eksisteerib ka Abja Gümnaasiumis hoolekogu. Kuid kui õpilastelt küsida, et mis on hoolekogu, jäädakse aga pahatihti vastus võlgu. Järgnevas intervjuus oleme esitanud hoolekogu esimehele Piret Leskova küsimusi, et teha kõigile selgeks, mis või kes on hoolekogu ja millega seal tegeletakse.

Kes kuuluvad hoolekogu koosseisu?

Hoolekogu kuuluvad koolielu puudutavate erinevate huvigruppide esindajad:

- 1) kooli pidaja esindaja (valla esindaja);
- 2) kaks õppenõukogu esindajat, kellest üks esindab põhikooli ja teine gümnaasiumi õpetajaid;
- 3) lapsevanemate esindajad, esindatud on nii algkooli, põhikooli, kui ka gümnaasiumi lapsevanemad;
- 4) kaks õpilast õpilasesindusest, põhikooli ja gümnaasiumi esindaja.

Hoolekogu erinevate huvigruppide esindajaid nimetatakse hoolekogu liikmeteks, kes kokku moodustavad hoolekogu.

Milles seisneb hoolekogu põhimõte?

Hoolekogu mõte on selles, et lapsevanemad ja kohaliku kogukonna esindajad, kes midu kooli igapäeva elust eemal on, saaksid samuti aktiivselt kaasa rääkida kooli igapäeva elu korraldamises ja pikema sihtide seadmises. Hoolekogu liikmed aitavad korraldada infovahetust "ülalt alla" ja "alt üles", nad aitavad kõige paremal moel asutust juhtida: aitades kaasa, vaieldes vastu, juhtides tähelepanu, tehes ettepanekuid, võttes vastutust ja saades kokkuvõttes oma lastele just nii hea arengukeskkonna, nagu seda vanematepoolselt, kohaliku kogukonna arvates, õpilaste ja asutuse pedagoogide nägemust mööda kokku sulatatuna pakkuda osatakse. Lapsevanemad, lasteasutuse pedagoogid ja juhid, õpilaste esindajad ning kohalik kogukond täiendab üksteist nõnda, et mitme osapoole pingutus annabki parema tulemuse kui igaüks seda ükski suutnud oleks.

Millised on hoolekogu peamised mureallikad?

Õpilasel ja vanemal on õigus pöörduda kooli hoolekogu poole õpetamist ja kasvatamist puudutavate vaidlusküsimuste korral. Peamiseks mureks hetkel võibki pidada olukorda, kus erinevad huvigrupid on vähe aktiivsed, et oma esindaja kaudu hoolekogos või ise oma seisukohti ja arvamusi avaldada. Samas sõltub hoolekogu sõnakusest ja tegususest kooli arengus väga palju.

Millised on olnud hoolekogu senised tegemised ja saavutused?

Hoolekogul on hulgiselt seaduses tulenevaid kohustusi, mida hoolekogu kooli igapäeva elu korraldamisel ja kooli edasiste sihtide seadmises peab tegema. Näiteks on hoolekoguga koostöös sündinud kooli arengukava ja selle muudatused, kooli sisehindamise aruanne ning kooli kokkuvõtte ja selle muudatused jms.

Lisaks seadusest tulenevatele kohustustele on hoolekogu initsiatiivil korraldatud mitmeid ettevõtmisi, näiteks:

- „Teeme Ära“ talgupäeva korraldamine, kus osales lisaks hoolekoguliikmetele, lastevanematele, koolitöötajatele ja õpilastele ka Hr. President;

- hetkel veel käimas kooliümbruse kanimaks muutmise sponsorlusprojekt nimega „Kooliümbrus õusaks ja külastajasõbralikuks“, selle kohta leiab info ka kooli kodulehelt;
- hoolekogu initsiatiivil on leitud rahalisi vahendeid mitmete koolielu elavdamise projektide tarvis, näiteks: jõulupidu, söbrapäev ja aktiivne arendav koolitus õpilastele ja õpetajatele;
- koolikokkade koolitus „Mahe ja maitsev koolitoid“
- lastevanemate ja hoolekogu ümarlaud, kus on ümarlaual osalenud lapsevanemad hoolekogu liikmed on saanud arutada oma probleeme ja muresid.
- Hoolekogu tunnustas mitmeid 2012. aasta lõpetajaid erinevate kingitustega.

Lisaks osalevad hoolekogu esindajad erinevates koolielu seotud komisjonides, näiteks: kooli direktori valimise komisjon jms.

Kindlasti olete seadnud endale ka eesmisevateks aastateks eesmärgid. Millised need oleks?

Kool ei ole üksnes osa lapse igapäevast elust, vaid on olulise tähtsusega lapse arengus üldse. Hoolekogu eesmärk on tagada lastele soodne arengukeskkond koolis, tehes koostööd kooli kõikide huvigruppidega õppe ja kasvatuses suunamisel, planeerimisel ja jälgimisel ning aidates kaasa koolis õppeks ja kasvatuses paremate tingimuste loomisel. Teadaolevalt on vaja koostada ka koolile uus arengukava, sest olemasolev arengukava lõppeb aastal 2013. Hoolekogu plaanib kindlasti kooli uuel arengukava koostamisel osaleda. Üheks oluliseks eesmärgiks on hoolekogul koostöö huvigruppidega ja kooli maine kujundamine, et suurendada seeläbi kooli elujõulisust.

Kas Teie peate oluliseks hoolekogu olemasolu igas koolis? Miks?

Jah, hoolekogul on igas koolis oluline ja vajalik roll. Õnneks on see ka seaduses nii kirjas, et igal koolil peab olema oma hoolekogu. Vajalik on hoolekogul selleks, et kõigil erinevatel kooliga kokku puutuvatel osapooltel (näiteks ka lapsevanemad, kes kooli elu igapäevaselt ei osale) oleks võimalik kooli arengut mõjutada.

Kuidas hoolekogu toimib?

Hoolekogu peamiseks töövormiks on koosolek, kuhu kutsutakse kõik hoolekogu liikmed. Hoolekogu koosolekud kutsuvad kokku hoolekogu esimees. Hoolekogu koosolekud toimuvad õppeaasta kestel vähemalt üks kord nelja kuu jooksul. Koosolekut juhib ja korraldab hoolekogu esimees ja tema puudumisel aseesimees. Hoolekogu koosolekutel, lisaks hoolekogu liikmetele, osaleb ka kooli direktor. Hoolekogu liikmete senine osalus koosolekutel on olnud aktiivne ja hoolekogu liikmed teavitavad esimeest, kui nad ei saa koosolekul osaleda. Hoolekogu esimees vastavalt sellele, kui paljud liikmed saavad koosolekul osaleda või mitte osaleda, kas korraldab koosoleku või lükkab koosoleku edasi, määrates uue kõigile sobiva aja koosolekuks. Koosoleku läbiviimiseks koostatakse koosoleku päevakord, mis koosneb sellel hetkel tähelepanu vajavatest ja aktuaalsetest teemadest/probleemidest, mida hoolekogu liikmed

tulevad koosolekule arutama. Arutlusel olevate teemade suhtes teeb hoolekogu omapoolse otsuse ehk võtab vastu ühtse seisukoha probleemi lahendamiseks või info käsitlemiseks. Saame oma koosolekutel arutada ja koosoleku päevakorda võtta neid teemasid või muresid, mis on meile esitatud. Seega ootame teie aktiivset suhtumist teemade ja probleemide väljütlemisel, mis puudutavad teid ja koolielu.

Kuidas saaks ülejäänud koolipere anda oma panuse hoolekogu tegemistesse ja ühtlasi ka koolielu edendamisse?

Kuna kool ei ole üksnes osa lapse igapäevast elust, vaid on olulise tähtsusega lapse arengus üldse, siis on oluline, et iga tegevus, mis koolipere teeb oleks lapse arengust lähtuv. Arvamuste ja ettepanekute esitamine hoolekogule on väga oodatud, seega ootame teie aktiivset suhtumist teemade ja probleemide väljütlemisel, mis puudutavad teid ja koolielu.

Ühiselt eesmärgi seades ja probleemide lahendamises suudame rohkem.

Minu vanavanemate lugu

Juba teist aastat korraldab Abja Raamatukogu Jaan Rannapile pühendatud omaloominguvõistlust. Seekordse jutuvõistluse teemaks oli „Minu vanavanemate lugu“.

Novembrikuu viimasel teisipäeval kogunes küünlasäras kultuurimajja vanemasid ja vanaisasid, Abja Gümnaasiumi õpilasi, taidlejad ja kohalikku rahvast. Algas parimate kirjutajate tänamine. Toid hindavasse züriisse kuulusid Ingrid Porkanen, Eve Raska, Laine Lindvest, Leida Lepland, Sirje Renter, Silvia Mälksöö, Siiri Meidla. Mälestused vanavanematest olid südamlilikud ja siirad.

Parimad olid:

5.-6.klass
Eliisa Raal
Kirke Kask
Gerhard Pöllumäe

Janne Kalda
Sigrít Saar
Laura Kulemina
Triin Kask
Sandra Saar

7.-9. klass
Keiro Luik
Rasmus Erik Viitas
Gretel Seegel

Täiskasvanud
Tiiu Lelle
Marje Kaaremaa
Sirje Renter
Silvia Mälksöö

10.-12. klass
Ly Metsaroos
Marlen Lees

Tänavu pälvis Agu Sihvka preemia Gerhard Pöllumäe.

Küünlasära ja piparkoogid löid hinge jõulutunde. Aitäh kõigile kirjutajatele!

Siri Meidla

P Möödunud nädalal, oktoobrikuu esimesel reedel, pidas meie koolirahvas õpetajate päeva. Kuna olen abiturient, oli seekord minul võimalus ära proovida õpetajaamet. Ja ma võin kindlalt väita, et see oli üks vahva päev!

e Ettevalmistused selleks päevaks algasid juba palju varem. Kõigepealt tuli valida õpetaja, keda asendada. Mina valisin 1. klassi klassijuhataja Annely Pilgu, kuna tahtsin just väikestele tunde anda. Arvasin, et suurematele tunde anda oleks palju raskem ja ei oleks ma tundnud ennast nende ees väga kindlalt. Võtsin endale toeks klassiõe Anhelika.

d Juba neljapäeva õhtul oli tunda kerget ärevust. Hommikul panin ennast vastavalt riidesse ning läksin uhkel sammul kooli. Olin valmis proovima pedagoogiametit.

a Tutvusin esimese klassi õpilastega ning siis suundusime üheskoos aulasse, kus anti üle võtmed. Pärast direktori sõnavõttu saadeti kõik tundidesse. Esimesene tund oli eesti keel. Lapsed lugesid üheskoos tähestikku, mis tuli neil väga kenasti välja ning siis värvisid erinevate häälikutega pilte. Teine tund oli matemaatika, kus tuli arvutada ja siis pildil vastavalt värvida. Nii olidki tunnid 1. klassiga läbi ning kolmandaks, oma viimaseks tunniks läksin 3. klassile matemaatikat andma. Neil olid töölehed erinevate arvutustega. Ja oligi minu tööpäev läbi.

g Mulle meeldis kõige rohkem ikkagi noorematele tundi anda. Ka 3. klassiga oli tore, kuid seal oli tunda juba õpilastevahelist õelutsemist. 1. klassi õpilased olid seevastu väga armsad ja siirad. Neid oli väga vahva õpetada.

o See oli minu viimane õpetajate päev Abja Gümnaasiumis. Ja ilmselt oli see ka üks parimaid. Ma sain katsetada omal nahal, mis tunne on seista klassi ees, mitmed silmapaarid mind jälgimas. Mul on hea meel, et Eestis on selline tore traditsioon ning mina sellest osa sain.

o *Sandra Saar*
XII. b klass

R 18.09.12

e Mina ootan rebastepäevalt ennekõike rebaste ristimist, mitte retsi. Loodan, et antud üritus ei seisne alandamises, vaid hoopiski vastuvõtuna gümnaasiumi astmesse. Paratamatult kipun arvama, et meie koolis on selle ürituse mõte ikkagi rebaste retsimine ehk ebaseeldiva maitsega toitude söömine ja tobedad mängud. Loodan, et retsijad jäävad siiski normaalsuse piiresse.

25.09.12

b Eelnevalt kirjeldasin, milline võiks välja näha meie rebaste rets. Täna on käes see päev ning päevane üritus vastas mu ootustele, mitte aga lootustele.

a Abja Gümnaasiumi rets oligi justnimelt rets. Pidime sööma ebaseeldiva maitsega toite, kandma naeruväärseid riideid ja õhtul pidime läbima takistusraja.

s Asjaolu, mis mind kahtlemata õhtuse ürituse osas kurvaks tegi, on see, et kohale ilmus kaheksateistkümnest õpilasest vaid kuus. Loomulikult ei olnud see kohustuslik ja mitte kedagi ei saanud sundida kohale ilmuma, aga milleks meile traditsioonid, kui neid ei täideta?

t Mina igatahes olin reipalt meie jaoks korraldatud üritusel kohal ja võtsin sellest ka aktiivselt osa. Ilmnenud on probleeme retsi jätkuüritusega. Paljud Abja Gümnaasiumi töötajad leiavad, et meile tehti liiga. See otsus peaks olema ikkagi meie endi teha.

e Minu arust jäädki üritusega normaalsuse piiresse. Loomulikult vabatahtlikult ma seda rada enam ei läbiks, kuid alandatuna ka end ei tunne. Sellegipoolest veenis tänane päev mind veelgi enam selles, et järgmine aasta, siis kui oleme ise nõ „retsijad“, teeme seda hoopis teisiti.

Karolin Jürise,
X klass

Abja Gümnaasiumit tabanud hipiliikumine põhjustas vahelduva stiilipuhangu

05.11-09.11.2012 toimus Abja Gümnaasiumis stiilinädal, mis langes kokku Abja haridusel 200. aastapäevaga. Tegelikult oli stiilinädala korraldamine ammune plaan. Õpilasesindus lisis stiilinädala oma uude tegevuskavva juba eelmise õppeaasta lõpus. Õpilasesindusel on eesmärk selgusele jõuda, kuidas õpilased erinevate üritustega kaasa lähevad ja kas on üldse mõtet midagi korraldada, sest pidevalt saadetakse õpilasesinduse suunas negatiivseid noote: „Õpilasesindus ei tee midagi! Nüüd on õpilaste kord, et oma panus anda,“ sõnas Abja gümnaasiumi õpilasesinduse asepresident Mario Kekišev.

Koolinädal algas kergemat sorti hipiliikumisega. Jõudnud esimesele korrusele, tuli naeratus näole, sest kohata võis suuremaid ja väiksemaid hipisid. Osalejate kostüümid olid väga efektsed. Väga hästi oli ära tabatud hipitemaatika. Ega õpetajadki alla jäänud. Kohati tekkis mõte: „Palju kulus õpilastel

ja õpetajatel aega, et endale sellised kostüümid kombineerida?“ Hipiks kehastunud Kadi Kask muutis oma klassiruumi tõeliseks hipitoaks- räägiti hipide liikumisest, samuti nende seisukohtadest ja taotlustest.

Teisipäeval avanes võimalus tuua lagedale oma sussikesed. Päeva lõpus võis teha järelduse - sussid on popid. Silma torkasid suured ja loomalikud sussid. Leidus õpilane, kes oli lisaks sussidele selga unustanud ka hommikumantli. Eks kool väsitab ja muudabki õpilasi hajameelseks.

Koolinädalal tabas „sinine kolmapäev.“ Koolimaja muutus siniseks nagu suvine kõuetaevas. Kõueilm möödus päeva lõpuks ja see asendus taas tuulevaikse ja selge ilmaga.

Neljapäeval olid õpilased ja õpetajad varustatud spordiriietega. Tavapärased teksad jäeti tooli najale või riidepuule rippuma ning asendati mugavate dressidega. Väga paljud kasutasid seda võimalust

ja veetsid ühe päeva dressides.

Reedel oli kooliperel „ümmargune“ pidupäev. Möödus 200 aastat hariduselu algusest Abja vallas, 100 aastat gümnaasiumi ja lasteaiavahetusest, samuti möödus 90 aastat põllumajandusliku gümnaasiumi loomisest. Kooliperel oli võimalus stiilinädal lõpetada piduriietes. Kahjuks pöörati viimasel päeval riietusele vähe tähelepanu. Neljanda tunni ajal toimus pidulik aktus, kus õpilasesindus tänas kõige aktiivsemaid osalejaid. Tunnustatud said 6.b ja 11. klass. Kõige aktiivsemateks ja trendikamateks õpetajateks osutusid sel aastal Ene Lätti, Tiia Riet ja Kadi Kask.

**Õpilasesinduse asepresident
Mario Kekišev**

Päev, mis ei vaju unustuste hõlma

Alanud on viimane tööpäev, väljas sajab kerget vihma. Võib tunduda, et tegu on järjekordse halli ja sombuse sügishommikuga. Nii võib see esmapilgul tunduda, kuid tegelikult nii see pole. Kalendrist valendab vastu 5.oktoober. Kätte on jõudnud üks oodatuid päevi abiturientide ja õpetajate seas. Tegemine on õpetajate päevaga. Päev, mil vahetavad õpetajad ja abiturientid oma võimupositsioonid. Hommikul toimus ülimalt kokkupressitud ajakavaga aktus, et anda võim üle uuele Abja Gümnaasiumi direktorile Mario Kekiševile. Sõnaõnne polnud ka õppelajuhataja Liisi Rajamäe, kes tuletas õpilastele meelde kõige olulisema: „Täna on tavaline koolipäev ja see ei erine teistest. Õppetundides on keelatud kõrvalised vahendid.“ Selge ja konkreetne, mitte midagi arusaamatut. Asjad kokku ja tundi.

Mul oli sel päeval väga vastutusrikas amet. Olin koolidirektor ja füüsikaõpetaja. Päev algas 11.klassi füüsikatunniga. Seadsin õpilased kohe fakti ette, et tundi ei sega ja töötame kaasa. Lühikese ajaga tuli edasi anda palju uusi teadmisi füüsika valdkonnast. Õpilastele jõudis minu sõnum kohale ja

tunnis probleeme ei tekkinud. Pärast pikka „ajutööd“ said noored minna vahetundi.

Päeva jooksul tuli tegeleda õpilastega, kes ei töötanud tunnis kaasa. Koostöös õppelajuhatajaga kontrollisime võimalikult palju erinevaid klasse, et veenduda, kas õppetöö on täies hoos. Jõudsin päeva keskel koolisõoklasse, et kinnitada keha, kuid pean tunnistama, et see oli mu elu kiireim lõuna, sest pidin selle kõrvalt tegelema õpilastega, kes ei ole käitumistavadest midagi kuulnud. Päeva lõpus toimus aktus, kus võtsime kokku õpetajate päeva sündmused. Vahepaladeks olid väikesed etteasted, mis muutsid aktuse elavamaks.

Kõik abiturientid, kes olid sel päeval õpetajaks kehastunud, jäid päevaga rahule. Pärast aktust said õpetajate toas kokku n.ö kolme põlvkonna õpetajad, et jagada oma kogemusi õpetajate päevast.

„Ma leian, et täna on õige päev ja see kõnepult, kus ma parasjagu seisan just õige koht, kus öelda kõikidele õpetajatele- aitäh teile!“

**Mario Kekišev
XII a**

